

Verksamhetsberättelse 2015

Styrelsearbete

Styrelsen 2015 har sedan årsmötet bestått av Sven Blomqvist ordförande, Bertil Hagström vice ordförande, Anne v Heideman sekreterare, Ingrid Eckerman kassör, medlems- och informationsansvarig samt Elisabeth Wijnbladh, Maria Petri, Björn Fagerberg, Staffan Mårild och Matilda van den Bosch, ledamöter. Adjungerade till styrelsen har varit Margareta Falk-Hogstedt, Per Broman, Gösta Alfvén och under senare delen av året Sofia Lindegren.

Revisorer har varit Gunnar Balkström och Carl-Gustaf Elinder med Nils Feltelius som suppleant.

Valberedningen har bestått av Gustav Ullenhag (sammankallande), Åke Thörner och Karl-Henrik Robèrt.

Av styrelsens sju möten har ett skett i anslutning till årsmötet och ett längre möte i Göteborg (21/10). Övriga möten har skett per telefon.

Årsmötet ägde rum 28/3 i kollektivhuset Tullstugan vid Hammarbyslussen i Stockholm med ett 10-tal deltagare. Efter lunch i form av vegetarisk sallad hade **Staffan Lindberg** från Artister för miljön en interaktiv föreläsning med sång och musik över ämnet: **Hur skall vi leva klimatsmart och hur klimatkompenserar vi bäst?** Föreläsningen var mycket uppskattad. De efterföljande årsmötesförhandlingarna leddes av Åke Thörner.

Medlemmar

Antalet medlemmar uppgick vid årsskiftet till 223, varav 17 var nytillkomna under 2015. 14 personer har ej betalat medlemsavgift på två år och kommer att strykas ur registret om de inte betalat före årsmötet 2016. Nettoökningen är troligen tre medlemmar under 2015. Till dessa siffror kommer ett stort antal vänner/följare på Facebook.

Föreningen har tre hedersmedlemmar som är befriade från medlemsavgift: Karl-Henrik Robèrt, föreningens grundare; Kerstin Abrahamsson, pensionerad från Det Naturliga Steget, som hjälpt oss med mycken byråkrati; samt Tryggve Årman, aktiv från begynnelsen och tidigare ordförande.

Årets första nyhetsbrev skickades dels elektroniskt till de ca 200 medlemmar som vi har e-adress till, dels i pappersform till samtliga medlemmar. Övriga två medlemsbrev skickades i pappersform endast till dem som ej har e-adress. Påminnelser att betala medlemsavgiften har skickats dels elektroniskt, dels som specialutformat nyhetsbrev i pappersformat.

Ekonomisk redovisning

Medlemsavgifterna har varit 300 kr för läkare, 200 kr för övriga verksamma inom sjukvården, 100 kr för studenter och 500 kr för stödmedlem. 178 st betalade medlemsavgift för 2015.

Behållningen på föreningens postgirokonto och sparkonto var 1/1 2015: 88 126 kr och 31/12 2015: 100 299 kr. Årets resultat var +12 173 kr.

Inkomster: 62 922 kr, varav medlemsavgifter 59 400 kr.

Utgifter: 50 749 kr, varav hemsida och domän 7 616 kr, medlemsutskick 14 682 kr, reklam/marknadsföring (bidrag broschyr Global hälsa, Nordiska kongressen i allmänmedicin) 9 808 kr, föreläsarkostnader 6 517 kr. Styrelsens arbete uppgick till 8 770 varav 3 632 för telefonmöten. Vissa styrelseledamöter har efterskönt sina utgifter.

Hemsidan

Föreningens hemsida www.lakareformiljon.se uppdateras kontinuerligt av informationsansvarig Ingrid Eckerman. Där finns information om föreningen och länkar till intressanta artiklar inom miljö- och klimatområdet. Sidan besöks av >1000 unika besökare per månad. Under året har ett arbete med uppdatering av hemsidan bedrivits. Detta beräknas vara avslutat inför årsmötet 2016. Ett supportavtal har tecknats.

LfM finns också på Facebook där även Anne von Heideman och Matilda van den Bosch är administratörer. Twitter används mer sparsamt.

Kontakter med Sveriges Läkarförbund (SLF)

I början av året bildades en arbetsgrupp Klimat och hälsa inom SLF, delvis på initiativ från LfM. Björn Fagerberg har ingått som representant för föreningen och Sofia Lindegren, som numera är adjungerad till vår styrelse, som representant för SYLF.

Arbetsgruppen anordnade, i samarbete med LfM ett symposium i Almedalen 30/6: **Klimat och hälsa - vad kan sjukvården göra?** Symposiumet refererades i Läkartidningen.

Arbetsgruppen tog under hösten fram ett policydokument: *Klimat och hälsa*. Detta presenterades i Läkartidningen (46/2015) tillsammans med en ledare av gruppens ordförande Karin Båtelson. Dokumentet, som även innehåller anvisningar om hur SLFs interna arbete skall bli mera klimatanpassat, antogs senare av fullmäktige.

Björn Fagerberg deltog i Klimatmötet i Paris (COP 21) som representant för SLF. Hans erfarenheter presenterades som en blogg i Läkartidningen

Kontakter med Svenska Läkaresällskapet (SLS)

Kontaktperson med SLS har varit Bertil Hagström. Sven Blomqvist deltog i SLS' årshögtid 17/10.

Till ordförande i SLS' kommitté för Global hälsa har Tobias Alfvén utsetts. Vi har under hösten kommit överens om att inleda ett samarbete.

Vid årets Riksstämma anordnade föreningen ett symposium: **Kost för en hållbar hälsa och värld** med Bertil Hagström som moderator (se nedan).

Internationellt

Matilda van den Bosch har bevakat LfMs internationella kontakter.

ISDE (International Society of Doctors for the Environment). Matilda deltog som vår representant vid ISDE:s General Assembly i Arezzo, Italien 21-22/11. Hon hade där en presentation om hettarelaterad sjuklighet samt redogjorde för LfM:s verksamhet. Därefter valdes hon till **President-elect i ISDE**.

HEAL (Health and Environment Alliance). Efter kontakter som Björn Fagerberg hade på COP 21-mötet i Paris har LfM nu blivit medlem i HEAL.

Internationella aktiviteter, 2015:

Verksamhet

Göteborg

En arbetsgrupp bestående av Lena Sjödell, Bertil Hagström och Björn Fagerberg anordnat ett flertal aktiviteter i föreningens regi.

Caféaftnar i samarbete med Ingenjörer för miljön på Ekocentrum i centrala Göteborg:

Mat, klimat och väl hälsa 150304 med Bertil Hagström som moderator. Maria Nordborg, Institutionen för Energi och miljö på Chalmers samt Ingrid Larsson, Obesitasmottagningen Sahlgrenska sjukhuset deltog och belyste bl a nya kostråd och den vetenskapliga evidensen för dessa.

Perspektiv på Global hälsa 151104 med Barbro Robertsson, miljösamordnare på Sahlgrenska akademien (SA) som moderator. Deltog gjorde professorerna Peter Friberg och Rune Andersson från SA. Bägge mötena var välbesökta och livliga diskussioner uppstod.

Panelamtal med inbjudna föreläsare i samarbete med Ingenjörer för miljön (IfM), Naturskyddsföreningen (SNF) och Studieförbundet:

Samtal om klimat 151021 på Aptitgården i Göteborg. Mötet föregicks av enkel middag i form av soppa och hembakat bröd. Johanna Lindblad från IfM var moderator. I panelen ingick: Sven Hunhammar, klimatchef på SNF, Joakim Larsson, Chalmers, huvudredaktör för utredningen "Hållbar konsumtion" och Mattias Svensson, redaktör för Magasinet Neo och författare till boken "Miljöpolitik för moderater". Man diskuterade politikens, marknadens och konsumenten/individens roller då det gäller att förhålla sig till klimatförändringarna och vad man kan göra på individ- och samhällsnivå. 83 personer lyssnade och diskussionen blev livlig både på podiet och med publiken.

Ett styrelsemöte i LfM hade förlagts före mötet varför större delen av styrelsen ingick i auditoriet. LfM bidrog med 3000 kr till kostnaderna för föreläsare och marknadsföring.

Intervju på Västra Götalandsregionens hemsida. Bertil Hagström intervjuades 151023 i ett projekt inom regionen om Fossiloberoende 2030 under rubriken: *En aktiv och medveten läkarkår.*

Stockholm

Klimatgruppen har i samråd med övriga styrelsen skickat *skrivelser dels till Miljöministern och dels till Chefen för Sveriges Television (SVT)* där vi framhållit att sambandet mellan klimat och hälsa fått för liten uppmärksamhet både i den politiska debatten och i medierapporteringen.

Skrivelserna har givit klen resultat. Miljöministern hänvisade till Folkhälsoministern som i sin tur hänvisade till sin politiskt sakkunnige. Chefen för SVT hänvisade till programdirektören som i sin tur hänvisade till redaktören för Vetenskapens värld och chefen för nyhetsrapporteringen. Vi fick ett skriftligt svar från den förstnämnda men inte från den senare. Några sammanträffanden och diskussioner kom inte till stånd.

Vi deltog i *Klimatdemonstration i centrala Stockholm* 151129 inför Parismötet. Fem personer tågade under parollen: *Resultat i Paris - för hälsans skull.* Deltagandet uppmärksammades i Läkartidningen. I liknande manifestationer i Göteborg och Uppsala samma dag deltog också LfM-medlemmar.

Uppsala

En mindre arbetsgrupp har bildats under ledning av Anne von Heideman. Man har träffats och diskuterat vidare upplägg, t.ex, en studiecirkel. Samarbete med Klimatsvaret i Uppsala pågår.

Nanoteknologi

Björn Fagerberg har bevakat detta ämne för LfM. Förberedelser för ett temanummer om säkerhetsaspekter på Nanoteknologi i Läkartidningen pågår men har försenats p g r a sjukdomsfall bland de tilltänkta skribenterna. Utvecklingen inom detta forskningsfält är explosiv inte minst vad gäller den medicinska användningen. Säkerhetsaspekterna beaktas i allt för liten utsträckning enligt föreningens åsikt.

Läkemedel

Ingrid Eckerman, Bertil Hagström och Åke Wennmalm har bevakat detta område.

I september antog FN:s arbetsgrupp SAICM (Strategic Approach for the International Management of Chemicals) att läkemedelsrester i miljön skall vara en *"new and emerging issue of concern"*. Detta innebär bl.a. att man skall utarbeta en global plan för att komma tillrätta med problemet och att sjukvårdspersonal och folkhälsomyndigheter måste ta hänsyn till denna fråga. WHO kommer troligen att engagera sig.

Frågan väcktes ursprungligen av LfM 2009 på ett möte i ISDE (se ovan). Sedan har frågan drivits inom ISDE. LfM, svenska miljödepartementet och Läkemedelsverket har varit pådrivande. Arbetet har således givit resultat efter 6 år. Detta är en viktig milstolpe men mycket arbete återstår.

I oktober höll forskningsprojektet MistraPharma sin avslutande konferens: under rubriken: *Ett hållbart recept för en frisk framtid.* MistraPharma har funnits sedan 2008 och bedrivit högklassig forskning inom områ-

det läkemedel och miljö med, till stor del, statliga medel. Aktuella forskningsprojekt redovisades vid konferensen. Man lämnar nu över till ett nytt center för läkemedel och miljö inom Läkemedelsverket. Från LfM deltog Ingrid Eckerman, Åke Wennmalm och Sven Blomqvist. De två förstnämnda har sedan start varit delaktiga i arbetet kring läkemedel och miljö.

Symposier och möten

Angående **Symposiet i Almedalen** och **Panelsamtalet i Göteborg** se ovan.

Kost för en hållbar hälsa och värld. Symposium på Riksstämman 3/12 med Bertil Hagström som moderator. Medverkade gjorde Monika Pearson från Livsmedelsverket som talade om verkets nya rekommendationer som kortfattat går ut på: mera grönsaker, frukt, fisk, skaldjur, nötter och fullkorn samt mindre rött kött, charkuterier, salt, socker, alkohol och fett. Line Gordon, Stockholm Resilience Center talade om matproduktionens miljökonsekvenser. Filosofen Folke Tersman, Uppsala Universitet, talade om individens ansvar och förmåga att ta till sig nödvändiga livsstilsförändringar. Symposiet var välbesökt och det blev en hel del diskussion. Det refererades i Läkartidningen.

Remisser och skrivelser

Kemikalieinspektionens rapport 7/14 om utfasning av fortplantningsstörande och hormonstörande ftalater. Ingrid Eckerman och Bertil Hagström skrev svar från LfM där vi tillstyrkte att dessa ämnen bör fasas ut fortast möjligt, speciellt då det gäller spädbarn.

Övrigt

Björn Fagerberg **föreläste om miljö- och hälsoaspekter på nanoteknik** vid en utbildningsdag om nanoteknik i medicinsk användning i Stockholm 27/5.

Ingrid Eckerman och Bertil Hagström hade en **informationsmonter om LfM på Nordiska kongressen i Allmänmedicin** i Göteborg.

Ingrid Eckerman talade om **Bhopalkatastrofen 1984 på Sevesokonferensen 2015** 3/7 i Stockholm.

Anne von Heideman **informerade** sina kollegor i Uppsala **om klimat och hälsa** 12/2.

Stockholm 12 mars 2016

Sven Blomqvist

Björn Fagerberg

Anne von Heideman

Ingrid Eckerman

Maria Petri

Margareta Falk Hogstedt

Lena Sjödell

Matilda van der Bosch

Bertil Hagström